

Каражия Д.Е., студентка 48 гр. ФЕУП,
Гострик О.М., к.е.н., доцент,
кафедра економічної кібернетики та інформаційних технологій,
Одеський національний економічний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ

У сучасному світі ринок праці зазнав значної трансформації, що була зумовлена глобальними демографічними, технологічними і соціокультурними змінами. Актуальність цієї теми визначається важливістю ролі ринку праці для економіки та суспільства, так як останній не лише впливає на соціально-економічний розвиток країни та добробут її населення, але й функціонує як індикатор для оцінки різних аспектів суспільства, таких як економічні, політичні, соціальні, демографічні та міграційні процеси. Сьогодні технологічний прогрес вимагає нових навичок від працівників та сприяє розвитку сфери освіти, а демографічні зміни, такі як старіння населення та міграція, мають прямий вплив на ринок праці. І тому проведення відповідних досліджень є надзвичайно важливим для економіки країни, особливо сьогодні в умовах війни, яка суттєво впливає на зайнятість, соціальну інфраструктуру і показники ринку праці. Основними факторами, що впливають на ринок праці є такі, як:

- вплив технологічних інновацій на структуру робочих місць та навички, необхідні для зайнятості.

- зростаюча нестабільність та гнучкість робочих умов, що впливають на соціальну захищеність працівників.

- демографічні зміни, такі як старіння населення та міграція, і їх вплив на робочу силу.

- виклики, пов'язані з воєнним конфліктом та його впливом на зайнятість та соціальну інфраструктуру. Новітні тенденції на ринку праці пов'язані із Четвертою промисловою революцією, яка передбачає розвиток і злиття автоматизованого виробництва, обміну даних і виробничих технологій в єдину саморегульовану систему, з мінімальним або взагалі відсутнім втручанням людини у виробничий процес [1, с.21]. Останні досягнення в технологіях, зокрема в галузі штучного інтелекту, машинного навчання та робототехніки, відкривають нові можливості та обіцяють підвищити продуктивність та якість праці в широкому спектрі галузей. Крім того, інноваційні технології дозволяють створити більше гнучких форм працевлаштування, що може розширити можливості для тих груп населення, які традиційно вважаються найбільш вразливими на ринку праці.

Будь-який дисбаланс, що виникає на ринку праці, якщо його своєчасно не локалізувати, набуває тенденції до збільшення, охоплюючи всю систему зайнятості населення і зумовлює посилення соціальної напруженості. Сьогодні є надзвичайно важливим вирішення завдань, що пов'язані зі створенням нової ситуації на ринку праці, яка б відзначалася високим рівнем соціальної захищеності працівників та забезпечувала адекватну рівень заробітної плати для забезпечення їхніх життєвих потреб. Це можливо досягти, впроваджуючи в сфері господарювання підходи, спрямовані на соціальну відповідальність.

Формування соціально орієнтованого типу господарювання є ключовим аспектом цієї ідеї. Це означає, що підприємства повинні враховувати не лише економічний аспект управління, але й соціальні аспекти, забезпечуючи захист прав працівників і гідний рівень заробітної плати. Адже створення всіх умов для підвищення рівня життя та соціального благополуччя населення є надважливим, особливо, в умовах сьогодення. Демографічні явища також мають великий вплив на розвиток ринку праці та загалом на економічне зростання. Забезпечення наявності достатньої кількості працездатного населення є важливим чинником для підвищення ефективності економічної діяльності. Кількість населення працездатного віку щорічно зменшується, поруч із загальним зменшенням середньо штатної кількості працівників, а також зниженням коефіцієнту обороту робочої сили по прийому та зростанням даного коефіцієнту по звільненням [2, с.61]. В результаті, ринок праці України відчув негативний вплив деяких обставин, зокрема, світового карантину, який спричинив призупинення окремих галузей економіки. Це призвело до зростання безробіття та звільнення працівників. Негативний вплив поглиблюється через повернення трудових мігрантів в Україну. Владі необхідно ефективно реагувати на ці виклики та забезпечити стабільність на ринку праці.

Війна в Україні серйозно вплинула на зайнятість та ринок праці. Знищення інфраструктури та підприємств призводить до зменшення можливостей для зайнятості. Масова міграція населення внаслідок конфлікту впливає на ринок праці в приймаючих регіонах. Бізнес стикається з невпевненістю та ризиками, що призводить до зменшення інвестицій та розвитку нових підприємств. Збільшення витрат на оборону відображаються на бюджетних ресурсах та можуть призвести до скорочення фінансування соціальних та економічних програм.

Отже, зрозуміло, що сучасний ринок праці переживає глибокі трансформації через демографічні, технологічні та соціокультурні зміни. Ця проблема впливає на різні аспекти суспільства, включаючи економіку та соціальний розвиток. Війна, в Україні так само має значний вплив на ринок праці.

В доповіді розглянуті питання реалізації соціально орієнтованого підходу до господарювання, який стає ключовим в аспекті надання гідних умов працівникам і забезпечення ефективного розвитку економіки країни і дозволяє реалізувати сучасні методи аналізу та системного підходу для забезпечення стабільності та добробуту на ринку праці України.

Список використаної літератури:

1. The Future of Jobs Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution: Global Challenge Insight Report / World Economic Forum. January 2016. URL: <http://www3.weforum.org/docs/WEF.pdf> (дата зверення 20.10.2023)
2. Зленко Н.М., Павленко Н.В., Ярова В.В. Сучасні тенденції на ринку праці в Україні та вплив на них демографічних процесів. *Економіка та держава* 2020. №10, С.56-62. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.10.56](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.10.56) (дата зверення 20.10.2023)
3. Гострик О.М. Використання інструментальних засобів бізнес-аналітики в управлінській діяльності. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали одинадцятої міжнар. науково-практичної конференції, 9-10 вересня 2022 р.* Одеса, ОНЕУ, 2022 р. 576 с.(с. 225-226)